

Gradska knjižnica i
čitaonica **Vinkovci**

Ulica kralja Zvonimira 9, 32 100 Vinkovci
T.: +385 32 616 420, E: knjiznica@gkvk.hr, www.gkvk.hr
OIB: 67043571709 | MB: 03366090 | IBAN: HR7223900011101098343

PLAN I PROGRAM RADA GRADSKJE KNJIŽNICE I ČITAONICE VINKOVCI ZA 2025. GODINU

Vinkovci, listopad 2024. godine

UVOD

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci zasniva svoj program rada na Zakonu o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (NN 17/19, 98/19, 114/22, 36/24), Standardima za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj (NN 103/2021) i na Programu javnih potreba u kulturi Grada Vinkovaca. Obavlja matičnu djelatnost za narodne i školske knjižnice Vukovarsko-srijemske županije sukladno Zakonu o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti, Pravilniku o matičnoj djelatnosti i sustavu matičnih knjižnica u Republici Hrvatskoj te odluci Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske o mreži županijskih narodnih knjižnica koje obavljaju temeljnu matičnu djelatnost za narodne i školske knjižnice. Vukovarsko-srijemska županija ima 31 administrativnu jedinicu: 5 gradova i 26 općina.

U županiji djeluje 11 narodnih knjižnica, i to u 5 gradova i u 6 općina. Ukupno je 9 narodnih, samostalnih knjižničnih ustanova: 5 u gradovima, 4 u općinama, a 2 u općinama su područne knjižnice drugoga grada na temelju ugovora o povjeravanju djelatnosti. Samostalne su ustanove u Iloku, Otoku, Vinkovcima (s jednim stacionarom), u Vukovaru (s dvama ograncima i jednim stacionarom), u Županji te u općinama: Babinoj Gredi, Drenovcima (s dvama ograncima), Gunji i Nuštru. Ugovorom povjerenu djelatnost imaju ogranak u Bošnjacima (vinkovačka knjižnica) i ogranak u Lovasu (vukovarska knjižnica). U sljedećoj godini planiramo osnovati još jednu ugovorom povjerenu djelatnost, i to u Privlaci.

U Vukovarsko-srijemskoj županiji djeluje ukupno 70 škola, od toga 55 osnovnih i 15 srednjih, učenički dom (Dom učenika Vukovar) i umjetnička škola (Glazbena škola Josipa Runjanina Vinkovci (osnovna i srednja)). Glazbena škola Josipa Runjanina Vinkovci (osnovna i srednja) i Dom učenika Vukovar nemaju knjižnicu. Svih 55 osnovnih škola ima knjižnicu. I sve srednje škole imaju knjižnicu, samo što Gimnazija Županja i Tehnička škola Županja imaju zajedničku (škole su smještene u istoj zgradi).

Pri Gradskoj knjižnici i čitaonici Vinkovci djeluje Bibliobusna služba Vukovarsko-srijemske županije. Pokretna knjižnica, odnosno bibliobus, obilazi mjesta Vukovarsko-srijemske županije prema rasporedu rada. Projektom *Kultura u pokretu* Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci dobila je novo bibliobusno vozilo koje je 30. lipnja 2023. godine stiglo na novu adresu Knjižnice. Bibliobus će u 2025. godini obilaziti 17 općina i 1 grad (ukupno 18 jedinica lokalne samouprave) Vukovarsko-srijemske županije, s ukupno 66 stajališta.

Knjižnična djelatnost obuhvaća: nabavu knjižnične građe, stručnu obradu, čuvanje i zaštitu knjižnične građe te provođenje mjera zaštite knjižnične građe koja je kulturno dobro; izradu kataloga, sudjelovanje u izradi skupnih kataloga i baza podataka – omogućavanje pristupačnosti knjižnične građe i informacija korisnicima prema njihovim potrebama i zahtjevima; osiguravanje korištenja i posudbe knjižnične građe te protok informacija, poticanje i pomoć korisnicima pri izboru i korištenju knjižnične građe; vođenje dokumentacije o građi i korisnicima, matičnu djelatnost za narodne i školske knjižnice Vukovarsko-srijemske županije.

150 GODINA

Veliku 150. obljetnicu (1875. – 2025.) obilježiti ćemo bogatim i pomno isplaniranim Planom rada. Novi je logotip Knjižnice prilagođen potrebama te obljetnice i sadržavat će brojku 150, kao i svi promidžbeni materijali koji će se koristiti cijele godine. Današnja Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci osnovana je 1945. godine kao Knjižnica i čitaonica Narodnoga fronta, ali sljednica je duge i bogate povijesti čitaonica iz 19. i prve polovice 20. stoljeća, ponajprije Vinkovačke čitaonice utemeljene 9. kolovoza 1875. godine u kavani Zum Keiser von Österreich. Svoje najteže trenutke u povijesti doživjela je u noći 16. na 17. rujna 1991. godine kada je pogođena neprijateljskim granatama zapaljena. Vinkovačka je knjižnica jedina knjižnica koja je do temelja uništena u Domovinskom ratu – u potpunosti je izgorjela, s kompletnim knjižničnim fondom. Uništen je fond od 75 000 svezaka knjižnične građe te rukopisi Joze Ivakića, Josipa Kozarca i Vladimira Kovačića. Obnova fonda započela je gotovo odmah. Akcijom *Poklonimo knjigu razrušenim knjižnicama* prikupljeno je oko 50 000 svezaka za Knjižnicu u Vinkovcima. Ujesen 1992. godine Knjižnica dobiva na korištenje zgradu na adresi Ivana Gundulića 6 Vinkovci, u kojoj ostaje do 2023. godine, kada seli u novu zgradu.

Izgradnja nove zgrade Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci započela je 13. veljače 2020. godine, a u 2023. godini dobila je svoj konačan izgled. Površina od 4 482 m² čini ju jednom od najvećih narodnih knjižnica u Republici Hrvatskoj. Pročelje Knjižnice poprimilo je završni izgled s trima nepravilnim portalima koji predstavljaju oštećenja od granata. Tako će zauvijek naše sugrađane podsjećati na noć kada je izgorjela. Nova je zgrada iz temelja izgrađena na mjestu uništene Knjižnice. To je najveći infrastrukturni projekt u povijesti

Vinkovaca. Nova, moderna zgrada opremljena je u skladu sa Standardima za narodne knjižnice Republike Hrvatske i kao takva postala je treći životni prostor našim korisnicima.

Kada govorimo o novoj Knjižnici u kontekstu usluga, došlo je do velikih promjena u rasporedu fonda koji ima više od 160 tisuća jedinica knjižnične građe. Kako bi se promjene primijenile, za njih su bila nužna i odgovarajuća arhitektonska rješenja. U novoj se zgradi težilo praćenju inicijative struke k pojednostavljenju korištenja knjižničnih usluga. Knjižnica je tako postala intuitivnija i predvidivija za korisnike. Koncept triju temeljnih odjela iz stare zgrade proširen je na šest temeljnih odjela¹, a to su: Informacijsko-posudbeni odjel, Dječji odjel Dječja knjižnica mira, Odjel književnosti, Znanstveni odjel, Multimedijalni odjel i Odjel za mlade. Nova zgrada Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci predana je na korištenje Knjižnici 21. srpnja 2023. godine. Za javnost je otvorena 28. kolovoza 2023. godine. Vođeni sloganom *Tvoj novi dom!*, Knjižnica je medijskom kampanjom naglašavala kako se ne radi samo o novoj zgradi već i o novim odjelima, novim uslugama, odnosno o novoj knjižnici u njezinom arhitektonskom, konceptualnom i funkcionalnom smislu.

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci je najstarija ustanova u gradu. Nositelj je kulturnih aktivnosti i najvažnija podrška obrazovnom i znanstveno-istraživačkom radu u gradu i županiji. Izravno je ili posredno zaslužna za utemeljenje brojnih kulturnih ustanova i manifestacija, kao što su Gradsko kazalište *Joza Ivakić* Vinkovci, Galerija likovnih umjetnost *Slavko Kopač* Vinkovci, Radiopostaja Vinkovci, Glazbena škola Josipa Runjanina Vinkovci, Hrvatsko pjevačko društvo *Relković*, Dječje Vinkovačke jeseni, Pjesnički susreti u Drenovcima (koji su se nekada organizirali u Vinkovcima). Treba istaknuti da su Vinkovci prvi grad u Hrvatskoj koji je imao dječji odjel jer je davne 1937. godine kao dio Hrvatske čitaonice utemeljena Dječja knjižnica koja je imala svoj fond, radno vrijeme, zaposlenika i ciljane korisnike, što su karakteristike današnjih dječjih odjela u narodnim knjižnicama. Vinkovačka je Knjižnica prva koja je, uz knjižnicu iz Rijeke, u Republici Hrvatskoj preuzela standarde moderne Knjižnice. Godine 1959. građa se počela slagati prema Univerzalnoj decimalnoj klasifikaciji i uvelo se cjelodnevno radno

¹ Ustrojbenih jedinica je znatno više, a pod pojmom temeljni odjel podrazumijeva se odjel na kojem se radi s knjižničnom građom i korisnicima.

vrijeme. Značajno je da je Gradska (tada Narodna) knjižnica i čitaonica Vinkovci, uz knjižnice iz Rijeke i Varaždina, inicirala donošenje prvoga Zakona o knjižnicama 1960. godine. Zakon je stupio na snagu 11. studenoga iste godine pa se danas Dan hrvatskih knjižnica obilježava upravo 11. studenoga.

Povodom ove okrugle obljetnice izdat ćemo monografiju *150 godina Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci* koja će sustavno obraditi razvoj Knjižnice, od čitaonice do najmodernije knjižnice u Republici Hrvatskoj.

Bit ćemo i ponosni domaćin 15. savjetovanja za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj.

VIZIJA

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci kulturno je, obrazovno, informacijsko i društveno središte zajednice te mjesto promicanja tolerancije i multikulturalnosti jednako dostupno svima. Korisnicima je na usluzi stručno i kompetentno osoblje Knjižnice.

MISIJA

Misija je Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci osigurati građanima Vinkovaca i Vukovarsko-srijemske županije jednaku dostupnost svim vrstama informacija, širokom spektru znanja, svjetskoj i nacionalnoj kulturnoj baštini kao osnovama za učenje cijeloga života, neovisno o mediju i raznovrsnim oblicima kulturne razonode te proaktivno odgovoriti na raznolike i promjenjive informacijske potrebe. Cilj joj je unaprijediti znanje i kvalitetu života građana županije razvijanjem svih vrsta pismenosti, promicanje čitanja i cjeloživotnog učenja za sve, kao i očuvanje te zaštita lokalne baštine na dobrobit pojedinca i društva uvažavajući načela Ustava Republike Hrvatske, Kopenhaške deklaracije o ulozi narodnih knjižnica u Europskoj uniji, dokumenata UNESCO-a i IFLA-e, osobito Manifesta za narodne knjižnice. Knjižnične se usluge pružaju u različitim oblicima i uz pomoću suvremenih tehnologija svim stanovnicima grada i županije bez obzira na njihovu dob, rasnu ili nacionalnu pripadnost, vjersko ili političko opredjeljenje.

VRIJEDNOSTI

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci promiče vrijednosti demokratskog društva i omogućava slobodan pristup izvorima informacija i znanja, kulturnu raznolikost, slobodu

izbora i jednakost građana. Njezine su vrijednosti: tradicija, očuvanje kulturne baštine, slobodan pristup informacijama, otvorenost, dostupnost, korisnost, stručnost, spremnost na/za promjene, inovativnost, kreativnost, inkluzivnost, prisutnost u zajednici, uvažavanje različitosti, partnerstvo.

NABAVA KNJIŽNE I NEKNJIŽNE GRAĐE ZA GRADSKU KNJIŽNICU I ČITAONICU VINKOVCI

Redovitom nabavom te stručnom i tehničkom obradom građe Knjižnica će nastojati zadovoljiti kulturne potrebe, potrebe za informiranošću i raznodom te edukacijske potrebe svih korisnika. Povećat će financijska sredstva za nabavu, a pri tome će se voditi kriterijem trajne kulturne vrijednosti i traženosti određene knjižnične građe, kao i Smjernicama za nabavu knjižnične građe. Knjižnična građa, koju čine knjižna građa, multimedijalna građa, igračke, novine i časopisi, nabavljat će se kupnjom, darom, otkupom Ministarstva kulture i medija RH, obveznim primjerkom i zamjenom. Nabava i obrada knjižnične građe vršit će se kao i dosad, centralizirano – na jednom mjestu nabavljat će se i obrađivati knjižnična građa za Gradsku knjižnicu i čitaonicu Vinkovci, Bibliobus te Narodnu knjižnicu i čitaonicu Bošnjaci (ugovoreni ogranak u Bošnjacima). Prema Financijskom planu Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci za 2025. godinu za nabavu knjižnične građe kupnjom predviđeno je 108.000,00 EUR, od čega je za županijsku matičnu knjižnicu predviđeno 85.00,00 EUR, za Bibliobusnu službu Vukovarsko-srijemske županije 11.500,00 EUR te za Narodnu knjižnicu i čitaonicu Bošnjaci 11.500,00 EUR. Kako bi se programi u 2025. godini u Gradskoj knjižnici i čitaonici Vinkovci odvijali što učinkovitije i kvalitetnije, a i zbog potreba novog, atraktivnijeg prostora i radi povećanja vrsta usluga, planirana je nabava raznovrsne knjižnične građe.

DJEČJI ODJEL DJEČJA KNJIŽNICA MIRA

Odjel je namijenjen korisnicima od rođenja do 15 godina, a upravo zbog različitih potreba korisnika koji mu pripadaju, u novoj knjižnici možemo spajati i razdvajati prostor staklenim stijenama, što je za taj Odjel iznimno važno radi funkcionalnosti posla i potreba korisnika. Ovo su samo neke od aktivnosti koje će se održavati na Dječjem odjelu:

Bebe u knjižnici

Šestu godinu zaredom Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci provodit će projekt *Bebe u knjižnici* koji će obuhvatiti svu novorođenu djecu u Vinkovcima. Roditeljima će se uručiti prigodna torba s prvom djetetovom slikovnicom, letak kampanje *Čitaj mi!* te upute za realizaciju jednogodišnjeg besplatnog upisa djeteta u Knjižnicu. Kako bismo roditeljima uručili paketić dobrodošlice za njihovo dijete, četiri do pet puta godišnje (ovisno o broju novorođene djece) organizirat će se prigodna svečanost u Knjižnici na kojoj će se okupiti roditelji, djeca, predstavnici Grada i knjižničari. Projekt je nadogradnja započetih programa poticanja čitanja od najranije dobi te dodatno osnažuje povezanost Knjižnice s lokalnom zajednicom. U okviru programa, jednom mjesečno, upriličit će se i susret beba i roditelja na kojima će knjižničari u ugodnoj atmosferi pružati podršku roditeljstvu zanimljivim temama i gostujućim predavačima. Podršku takvim akcijama dalo je Ministarstvo kulture i medija programom *Rođeni za čitanje*. Program se provodi u suradnji s pedijatrima i njime bi se svakom djetetu do polaska u školu osigurale četiri slikovnice. S obzirom na to da još uvijek veliki broj djece u Hrvatskoj ne posjeduje niti jednu vlastitu slikovnicu, *Rođeni za čitanje* snažan je poticaj čitanju od najranije dobi. Dječji će odjel tim programom dodatno ojačati već započetu suradnju s pedijatrijskim ustanovama.

Besplatne vođene igraonice

Riječ je o pokusnom projektu provedbe edukativnih, kulturnih i sportskih aktivnosti djece predškolske dobi i djece od prvog do četvrtog razreda osnovne škole.

Predškolska djeca (od 2 do 7 godina) bit će podijeljena u tri skupine: dvogodišnjaci, trogodišnjaci i djeca od 4 do 7 godina. Za dvogodišnjake i trogodišnjake organizirat će se radionica od 60 minuta jednom tjedno, dok će se za djecu od 4 do 7 godina radionice od 90 minuta odvijati dva puta tjedno prema točno definiranom rasporedu. Provoditi vrijeme u Knjižnici posebno je važno za djecu koja u našem gradu ne pohađaju vrtić. Uz osiguran stručni kadar i bogat izbor materijala za realizaciju radionica, djeca će na zanimljiv način širiti spoznaju o sebi i svijetu koji ih okružuje. U osnovi svake radionice provlači se birani tekst kvalitetnih slikovnica kako bi se naglasak stavio na važnost čitanja od najranije dobi. Ukupno će se održati 40 radionica za dvogodišnjake i trogodišnjake te 76 radionica za djecu od 4 do 7 godina. Sva je sredstva za realizaciju ovoga programa osigurao Grad

Vinkovci, i to pokusnim projektom provedbe edukativnih, kulturnih i sportskih aktivnosti djece predškolske dobi i djece od prvog do četvrtog razreda. Financijsku podršku Gradu za realizaciju pokusnog projekta dalo je Ministarstvo demografije i useljništva.

Kreativni petak – kao i za predškolce, pokusnim projektom osigurana su i sredstva za školsku djecu od prvog do četvrtog razreda. Tijekom pedagoške godine, svakog petka simboličnog naziva Kreativni petak, održat će se radionice od 90 minuta. Vode ih gostujući predavači i knjižničari koji će na zanimljiv i kreativan način proći različitim područjima (glazba, film, književnost, financijska i medijska pismenost i dr.). Ukupno će se održati 35 radionica.

Besplatan upis prvašića

Svake godine, u rujnu na početku školske godine, Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci sve prvašiće vinkovačkih osnovnih škola upiše besplatno kako bi im dala vjetar u leđa u novom i važnom poglavlju u njihovu životu koji se zove školovanje. Narodna je knjižnica neizostavan dionik tog putovanja te se ovim projektom nadograđujemo na projekt *Kolektivna iskaznica starije vrtičke skupine*. Cilj je djeci približiti Knjižnicu kao mjesto ugone, na kojem će, osim posudbe knjiga, naći još niz zanimljivih sadržaja. Za ostvarenje tih ciljeva neobično je važna i suradnja s roditeljima. Kako bi roditelji bili što upućeniji u razumijevanje važnosti čitanja od najranije dobi i u druge teme vezane za odrastanje njihove djece, oformljena je posebna zbirka psihološko-pedagoške literature pod nazivom Kutak za roditelje.

Kutak za roditelje

Kutak za roditelje je pomno osmišljeno mjesto na Dječjem odjelu u sklopu kojega se nalazi preporučena stručna literatura o roditeljstvu i odgoju djece. U Kutku se planiraju organizirati predavanja i radionice u suradnji s pedijatrima, logopedima, dječjim psiholozima, odgajateljima i sl., koji bi govorili o problemima s kojima se djeca danas susreću, njihovim rješenjima te koliko je bitna uloga roditelja u tome.

Stop priča

Stop priča je zanimljiv program koji su rado prihvatila i djeca i roditelji, a sastoji se u tome da se knjižničar, bez najave, priključuje djeci u igraonici i započinje priču. Kod djece razvija veću potrebu za slikovnicom, a roditeljima ukazuje na važnost čitanja od najranije dobi te na zoran način pokazuje osjećaj ugone koje dijete proživljava za vrijeme čitanja. Važna potpora čitanju od najranije dobi su i projekti realizirani u suradnji s predškolskim ustanovama. Takav je i projekt *Kolektivna iskaznica vrtičke skupine* koji povezuje Knjižnicu, vrtić i obitelj s ciljem da svako dijete postane član Knjižnice. Za projekt Knjižnica osigurava torbe na kojima je poseban logotip, a tiskaju se i prigodni letci i brošure. U sljedećoj godini nastavit će se i povremeni posjeti knjižničara vrtićima kojima se predstavljaju programi Knjižnice za najmlađe te tako jača suradnja.

Prigodne radionice u sklopu organiziranih posjeta vrtića

Gradski, ali i veliki broj županijskih vrtića u okviru svoga plana i programa imaju posjet Knjižnici. Prema unaprijed dogovorenim terminima svaki posjet podrazumijeva vođenu radionicu temeljenu na priči. Važno je naglasiti individualne posjete djece i roditelja Igraonici tijekom dana. U namjenski opremljenom prostoru dijete igrom otkriva nove spoznaje i jača potrebu za slikovnicom. Također, kao koordinatori Kampanje *Čitaj mi!* (prva nacionalna kampanja za poticanje čitanja djeci od najranije dobi), neprestano nadograđujemo programe za djecu od rođenja do 7 godina, a oni rezultiraju bogatom suradnjom u lokalnoj zajednici.

Radionice medijske pismenosti

Medijska se pismenost danas smatra ključnom kompetencijom za život i snalaženje u digitaliziranom svijetu. Posjedovanje vještina kritičkog razmišljanja je vrlo važno za pronalazak, prosuđivanje, analiziranje informacija, razlikovanje činjenica od mišljenja. S obzirom na to da smo medijima okruženi od malih nogu, potrebno je učiti i razvijati te vještine što prije. Kao podrška odgojno-obrazovnom sustavu i u suradnji s odgojiteljima, učiteljima i nastavnicima, ali i roditeljima, Knjižnica nudi program Medijske pismenosti za djecu predškolske i školske dobi. On obuhvaća i suradnju s medijskim kućama koje iz prve ruke prenose svoja iskustva o kreiranju medijskih sadržaja. U sklopu tog programa,

krajem travnja, obilježiti će se i Dani medijske pismenosti kako bi se podigla svijest o važnosti medijske pismenosti i medijskog obrazovanja.

Lektira na drugačiji način

Nakon što je poslano pismo namjere u kojem je Dječji odjel ponudio svim gradskim osnovnim školama obradu lektire, dogovoreno je da će svaki razred obraditi dva lektirna naslova u Knjižnici. Kreativni te drugačiji pristup lektiri i čitanju namijenjen je učenicima nižih i viših razreda osnovne škole. Cilj je takvih radionica razvijanje čitateljskih vještina i navika, kritičkog razmišljanja, timskog i istraživačkog rada unaprijed osmišljenim aktivnostima (kvizovi, debate, dramski prikazi, problemski zadatci i dr.). U suradnji s učiteljima razredne nastave i nastavnicima hrvatskoga jezika cilj nam je smanjiti učenički otpor prema lektiri te im približiti Knjižnicu kao mjesto u kojem se na zabavan i zanimljiv način uči. Radionice obrade lektire održavat će se tijekom školske godine (rujan – lipanj) po dva školska sata. Budući da su interes pokazale i škole s područja cijele županije, radionice će se po potrebi održati i izvan prostora Knjižnice, u školama Vukovarsko-srijemske županije te u suradnji s Bibliobusnom službom.

Mali ljudi, veliki snovi

Program se temelji na interaktivnom pristupu obilježavanja godišnjica rođenja pojedinih dječjih pisaca tijekom godine, dva puta mjesečno. Uz fotokutak, u kojemu se djeca mogu fotografirati te tako postati dio lika i priče ispričane o piscu, njegovu životu, djelima, o obilježjima vremena u kojemu je djelovao i stvarao, djecu će se usmjeravati na pripadajuću literaturu te poticati na istraživački način rada i razmišljanja. Izložbeni dio programa zamišljen je kao postava knjiga, plakata, predmeta i dr. koji bi nastojali dočarati osobu i sve njoj prepoznatljivo i svojstveno. Svojom se sadržajem program može uskladiti i s drugim programima Dječjeg odjela, npr. *Lektira na drugačiji način*, *Čarobnjakov šešir* i dr. Namijenjen je učenicima osnovnoškolskog uzrasta te je moguća realizacija suradnje sa školama i drugim kulturno-obrazovnim ustanovama.

Dječji čitateljski klubovi

Budući da je jedna od važnijih uloga knjižnica poticanje i promicanje čitanja, stvaranje čitateljskih klubova pridonosi tome. Prostor u novoj knjižnici omogućio nam je stvaranje novih, uz već dva postojeća koja imamo. *Čarobnjakov šešir* je dječji čitateljski klub namijenjen djeci od 6 do 11 godina. Susreti se održavaju svake prve subote u mjesecu, a djeca se pri svakom susretu dogovaraju s kojom će se knjigom susresti sljedeći put.

Klub 404! namijenjen je djeci, tj. tinejdžerima od 5. do 8. razreda. Cilj je zastupati njihove interese i želje pomažući im na putu odrastanja jačanjem samopouzdanja i osnaživanjem vlastitih potencijala kulturnim, edukativnim i zabavnim aktivnostima poput književnog i debatnog kluba, radionica, gostovanja osoba iz svijeta književnosti, umjetnosti i popularne znanosti. Susreti *Kluba* održavat će se jednom mjesečno po sat vremena.

Natjecanje u čitanju naglas

Natjecanje u čitanju naglas provodi se s ciljem poticanja čitanja i razvijanja čitateljskih sposobnosti, i to od školske do državne razine. Knjižnica je u taj projekt uključena od njegovih početaka, a ove će se godine održati već deseti put. Kao matična knjižnica, Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci je domaćin, organizator te koordinator gradskog i županijskog natjecanja. Odaziv gradskih i županijskih škola na zavidnoj je razini, a to pokazuju i dosadašnji rezultati ostvareni na državnom nivou.

Nacionalni kviz za poticanje čitanja

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci je uključena u provedbu Kviza od 1995. godine. U posljednjih se pet godina Kviz održava *online*, a Knjižnica ima važnu ulogu promocije i dostupnosti. Izabrani predstavnik naše Knjižnice u pratnji knjižničara putuje na Interliber i završnu svečanost u Zagreb.

7. Festival dječje knjige u Vinkovcima

Upravni odjel za sport, mlade i demografiju Vukovarsko-srijemske županije organizira Festival dječje knjige u Vinkovcima. Festival će se održati kao dvodnevna manifestacija, a njegovi su organizatori Grad Vinkovci te Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci. U sve je aktivnosti Knjižnica uključena od samih početaka. Ove je godine domaćin otvorenja i

nositelj drugog dana programa. Festivalski dio u organizaciji Knjižnice obuhvatit će gostovanje dječjih pisaca i ilustratora, likovnu izložbu dječjih radova te sajam dječjih knjiga. Cilj je približiti djeci knjigu i čitanje interakcijom s dječjim piscima. Sva će se događanja održati na Orionu i u središnjem gradskom parku.

Međunarodni dan darivanja knjigom

Međunarodni dan darivanja knjigom obilježava se 14. veljače i predstavlja volonterski projekt čiji je cilj poticanje djece i odraslih na razvoj ljubavi prema čitanju, što uključuje i darivanje knjigom i slikovnicom koje im više nisu potrebne, a mogu koristiti drugim pojedincima ili zajednicama. Navodeći zašto to čine i koliko će to značiti primatelju, djeca uče o ljepoti i važnosti pomaganja. Akcija se provodi u sklopu nacionalne kampanje *Čitaj mi!*, a pozivaju se svi, djeca i odrasli, da knjige doniraju lokalnim knjižnicama koje će ih proslijediti onima kojima su potrebne. U knjižnicama su postavljene košare u koje korisnici mogu odložiti knjige koje žele darovati. Svake se godine odlučuje o tome kome će prikupljene knjige biti uručene.

MULTIMEDIJALNI ODJEL

Plan i program rada temelje se na opremi i tehnologijama koje Odjel posjeduje, a oblikovani su prema interesima korisnika koji posjećuju Odjel. Glavni je cilj ostati u okvirima učenja i upijanja novih znanja u digitalnom svijetu, ali na zabavan i drukčiji način. Kako bi se povećao broj sudionika svih programa, pokušat će se ostvariti suradnja s pojedinim ustanovama.

Radionica 3D modeliranja i ispisa

Na toj se radionici podučavaju osnove računalnog crtanja trodimenzionalnih objekata te njihova priprema za ispis na 3D pisaču. Obuka se vrši u mrežnom alatu *Tinkercad* i *PrusaSlicer* alatu za pripremu 3D ispisa. Radionica je namijenjena učenicima od 4. razreda osnovne škole, uključujući i srednjoškolce, a održava se jednom mjesečno u ciklusu koji obuhvaća tri radionice. Polaznici će dobiti na poklon jedan model koji će na radionicama sami modelirati te jedan već izrađeni po izboru.

Radionica Arduino programiranja

Radionica na kojoj se polaznike programiranjem i spajanjem opreme u male funkcionalne projekte upoznaje s Arduino mikrokontrolerima, otpornicima, LED diodama, različitim sensorima i dodatnom opremom. Namijenjena je učenicima od 5. razreda osnovne škole, uključujući i srednjoškolce, a održava se jednom mjesečno u ciklusu koji obuhvaća tri do šest radionica.

VR radionica

Djeca će na radionici istraživati znamenitosti Vukovarsko-srijemske županije. Tom zabavno-edukativnom radionicom upoznat će, uporabom moderne tehnologije za virtualnu stvarnost, značajne sadržaje iz kulture, znanosti, povijesti, zemljopisa i drugih područja ljudske djelatnosti. Scene virtualne stvarnosti sadrže interaktivni dio s dvama priloženim upravljačima koji omogućuju korisniku rad s objektima unutar same scene. Radionica se održava jednom mjesečno, odnosno svake treće subote u mjesecu.

ODJEL ZA MLADE

Besplatan upis prvih razreda srednje škole

Akcija se provodi drugu godinu zaredom na području Vinkovaca. Cilj joj je sve srednjoškolce iz Vukovarsko-srijemske županije upoznati s prostorom i uslugama Knjižnice. Tijekom organiziranih posjeta učenici prvih razreda mogu istražiti knjižnične resurse, upoznati se s različitim programima i aktivnostima te saznati kako knjižnica može podržati njihov obrazovni put. Besplatan upis ne samo da olakšava pristup knjižničnim uslugama već i potiče jačanje suradnje između knjižnice i srednjih škola, čime se stvaraju temelji za buduće projekte i zajedničke aktivnosti. Ta inicijativa promovira važnost čitanja i književnosti te osigurava mladima prostor gdje mogu nesmetano boraviti i razvijati kritičko mišljenje u sklopu brojnih programa. Takav model rada nastoji osnažiti ulogu knjižnice kao ključnog mjesta za učenje, istraživanje i kulturno uzdizanje unutar zajednice.

Literarna večer *Srednjoškolci sanjaju riječima*

Srednjoškolci sanjaju riječima naziv je literarne večeri koja je označila početak značajnije suradnje sa srednjim školama. Događaj je privukao veliko zanimanje srednjoškolaca i njihovih mentora, a motivirani tim entuzijazmom odlučili smo nastaviti s njim. Literarna večer održava se u sklopu Mjeseca hrvatskoga jezika koji traje od 21. veljače do 17. ožujka, čime dodatno naglašavamo važnost jezika i književnosti u našem društvu. Pozivamo sve učenike srednjih škola koji pišu pjesme i kratke priče da sudjeluju u ovom inspirativnom događaju. Tijekom večeri učenici mogu čitati svoje radove dijeleći tako svoje misli, snove i osjećaje s drugima. Osim što razvijaju vještinu pisanja i kreativnost, sudionici također uče o važnosti izražavanja i prihvaćanja različitosti, što doprinosi stvaranju inkluzivnije i tolerantnije zajednice. U 2025. godini kao novinu uvodimo internetsko glasovanje za najbolji literarni rad, a svi sudionici literarne večeri mogu anonimno odlučiti o pobjednicima.

Lektira van školskog okvira

U 2025. godini cilj je uvesti novu aktivnost pod nazivom *Lektira van školskog okvira*. Tom inicijativom nastojimo potaknuti zanimanje srednjoškolaca za čitanje uz inovativan pristup obradi lektire, a i nastaviti razvijati kulturu čitanja književno-umjetničkih tekstova. Lektira na drugačiji način osmišljena je kako bi potaknula kreativno razmišljanje učenika raznolikim i interaktivnim zadacima. Umjesto tradicionalnog pristupa, aktivnosti će uključivati različite metode poput kreativnog pisanja, dramatizacije, grupnih rasprava i multimedijalnih prezentacija, čime se učenicima omogućava da lektiru dožive iz novih perspektiva. Cilj je promijeniti percepciju mladih čitatelja kako bi proces čitanja doživljavali kao izvor veselja i ugone, a ne kao obavezu ili napor. Aktivnost će se provoditi u suradnji s profesorima hrvatskoga jezika srednjih škola koji će biti ključni partneri u oblikovanju sadržaja i provođenju radionica. Njihovo uključivanje osigurat će prilagođeni pristup nastavnim planovima, ali i potrebama i interesima učenika.

Parlaonica *Pro iuvenibus*

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci pri Odjelu za mlade organizira parlaonicu koja potiče razmjenu mišljenja među mladima, razvoj govorničkih vještina, prevladavanje socijalnog straha i straha od javnoga nastupa. Ta se aktivnost održava jednom mjesečno i uključuje sučeljavanje dvaju razreda ili dviju grupa unutar jednoga razreda. Fokusirajući se na aktualne teme zanimljive mladima, parlaonica pruža priliku učenicima da izraze svoje stavove, argumentiraju svoje ideje i aktivno sudjeluju u raspravama čime se jača njihovo samopouzdanje i sposobnost javnoga nastupa. Istovremeno doprinosi stvaranju zajednice u kojoj mladi mogu slobodno razmjenjivati mišljenja i učiti jedni od drugih, čime se potiče kritičko razmišljanje i aktivno sudjelovanje u društvenim pitanjima.

Čitateljski klub za mlade *Banket u Knjižnici*

Čitateljski klub okuplja mlade entuzijaste koji se sastaju jednom mjesečno, prema dogovoru. U opuštenoj se atmosferi sudionici družu, čitaju i raspravljaju o pročitanim djelima, dijeleći svoje misli i dojmove. Cilj je privući mlade u Knjižnicu kako bi u njoj, uz moderiranje knjižničara, istražili svoje interese prema literaturi i postali aktivni članovi društva. Klub ne pomaže samo u razvoju čitateljskih vještina već potiče socijalizaciju među mladima, koji se privatno možda ne poznaju, stvarajući prostor za nova poznanstva i prijateljstva. Tako čitateljski klub doprinosi oblikovanju zajednice u kojoj mladi mogu slobodno izražavati svoje mišljenje, učiti jedni od drugih i sudjelovati u kulturnim aktivnostima.

Svijet po mom

Projekt pedagoško-psiholoških radionica namijenjen adolescentima, a fokusira se na razvoj socijalnih i emocionalnih vještina, kao i na jačanje psihološke otpornosti mladih. Radionice se planiraju održavati jednom mjesečno. Projekt je osmišljen u suradnji s psihologinjom Stefanie Horvat, iz Srednje strukovne škole Vinkovci, koja će voditi radionice i nuditi stručnu podršku. Interaktivnim zadacima, grupnim raspravama i praktičnim vježbama sudionici će razvijati samopouzdanje, empatiju i sposobnost

rješavanja konflikata. Cilj je radionica poboljšati emocionalnu inteligenciju sudionika i potaknuti ih na otvorenu komunikaciju te dijalog o temama koje se tiču njihova mentalnog zdravlja i svakodnevnog života. Osnaživanjem tih vještina mladi će biti bolje pripremljeni za suočavanje s izazovima koji ih čekaju i u osobnom i u akademskom životu.

Maraton društvenih igara

Maraton društvenih igara organizira se s ciljem poticanja druženja, rješavanja problemskih zadataka i razvoja timskog duha raznim igrama, dok istovremeno promiče ljubav prema čitanju i učenju u opuštenoj atmosferi. Taj događaj okuplja mlade ljude od 15 do 30 godina, a glavni je cilj osnažiti interakciju među mladima kao reakciju na sve snažniju epidemiju izolacije i usamljenosti. *Maraton društvenih igara* je aktivnost koja bi se odvijala na Odjelu za mlade jednom mjesečno, u poslijepodnevnom satima, a podrazumijeva prisutnost knjižničara koji sudionike upućuje u pravila.

ODJEL KNJIŽEVNOSTI

Čitateljski klub za odrasle *Book Zone*

Čitateljski klub za odrasle Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci djeluje od siječnja 2013. godine okupljajući ljubitelje knjiga i čitanja svakog posljednjeg petka u mjesecu. Članovi kluba razgovaraju, razmatraju i argumentirano raspravljaju o pročitanim djelima. Cilj je kluba pružiti sudionicima vrijeme, prostor i zajednicu za razmjenu mišljenja i potaknuti ih na promišljanje o odabiru literature i njezinu umjetničkom, društvenom i osobnom utjecaju.

Klub knjiških umirovljenika

Umirovljenici su osobe koje, i nakon odlaska u mirovinu, imaju potrebu za druženjem i stimulativnim razgovorom. Klub knjiških umirovljenika osmišljen je kao zajednica koja se okuplja svakog drugog i četvrtog utorka u mjesecu. Drugi utorak u mjesecu bit će posvećen društvenim igrama, kreativnim radionicama i raznovrsnim predavanjima

liječnika, psihologa, bankara i informatičara, dok je četvrti utorak rezerviran za čitateljski klub. Cilj je umirovljenicima predstaviti Knjižnicu kao mjesto druženja, okupljanja i osobnog rasta.

Knjigom kroz emocije

Knjigom kroz emocije je program namijenjen osobama starijim od petnaest godina, a oslanja se na principe razvojne biblioterapije, točnije na njezin kreativni model. Razvojna biblioterapija ne podrazumijeva liječenje, namijenjena je zdravim pojedincima koji žele dodatno osvijestiti duševne i mentalne procese te pratiti svoj osobni razvoj procesima čitanja, identifikacijom, projekcijom, katarzom i uvidom. Program se odvija prema dogovoru, a uključuje čitanje tematski prilagođenih tekstova, razgovor o njima i kreativno izražavanje emocija.

Književna karta

U Knjižnici redovito organiziramo gostovanja uglednih književnika stvarajući tako jedinstvenu priliku za osobni susret s autorima. Ti susreti omogućuju našim korisnicima da iz prve ruke čuju o procesu pisanja i inspiraciji autora, postave pitanja i dobiju dublji uvid u književna djela koja čitaju. Takvi događaji potiču razgovore o književnosti i umjetnosti, otvaraju prostor za raspravu o temama koje nadilaze same knjige te omogućuju ljubiteljima knjige proširivanje literarnih vidika i obogaćivanje čitateljskog iskustva razmjenom misli i ideja s piscima.

Izložbeni ciklus *Tajni svijet autora*

Izložbeni ciklus *Tajni svijet autora* je program osmišljen s ciljem obilježavanja literarnog i kulturnog doprinosa domaćih i svjetskih pisaca, kao i važnih datuma koji su oblikovali povijest književnosti. Ne samo da pruža uvid u život i djelo književnih velikana već i ističe ključne trenutke u razvoju književnosti. Program je otvoren za sve kreativce koji su pozvani osmisliti i realizirati vlastite izložbene projekte, omogućujući im da osobnom vizijom predstave književnu baštinu, istraže nove perspektive i doprinesu bogatstvu kulturnih sadržaja koje Knjižnica nudi. Izložbe mogu obuhvatiti razne aspekte

književnosti, od biografskih prikaza autora do tematskih interpretacija njihovih djela, čime se stvara prostor za inovativne i interaktivne projekte koji potiču kreativnost i promišljanje o književnosti.

Kreativa s jedinstvenim dodirrom

Ciklus kreativnih radionica, organiziran u suradnji s udrugama koje podržavaju osobe s invaliditetom, potiče razvoja inkluzivnog društva. Radionice nude prostor za izražavanje kreativnosti i osobni razvoj sudionika omogućujući im uključivanje u razne umjetničke i kreativne aktivnosti, npr. slikanje, izradu rukotvorina, pisanje ili druge oblike umjetničkog izražavanja, čime se razvija njihovo samopouzdanje i potiče osjećaj pripadnosti. Omogućuju i međusobno povezivanje sudionika stvarajući prilike za izgradnju prijateljstava i podržavajuće zajednice. Suradnjom s različitim udrugama nastojimo osigurati pristup resursima i znanjima koja mogu obogatiti iskustvo sudionika. Tako ne samo da radimo na jačanju socijalne kohezije već i potičemo razumijevanje i prihvaćanje različitosti unutar naše zajednice. Radionice služe i kao platforma za promicanje pozitivnih promjena i stvaranje prostora u kojem svatko može doprinijeti i biti cijenjen.

ZNANSTVENI ODJEL

Svojim fondom i uslugama zadovoljava potrebe za znanstvenim i istraživačkim radom. Veći dio aktivnosti bit će usmjeren na edukaciju korisnika o svemu što Znanstveni odjel pruža, na popularizaciju znanosti te doprinosa Vinkovaca i Vinkovčana ekonomskom i kulturnom razvoju Hrvatske, kao i očuvanju kulturnog identiteta Slavonije.

Znanstveni utorak

Zadaća je narodnih knjižnica, između ostalog, osigurati pristup znanju, informacijama, cjeloživotnom učenju i djelima pisanog stvaralaštva svim članovima lokalne i/ili regionalne zajednice kojoj je namijenjena. Upravo na Znanstvenom odjelu korisnici, uz knjižničnu građu, imaju i prostor za učenje koji će biti opremljen najsuvremenijom informatičkom opremom. Uz usluge i građu na Znanstvenom odjelu bit će organizirana i javna događanja kojima se promovira znanje, znanost i teme od lokalne važnosti. Jedan

od takvih događanja je i *Znanstveni utorak*. Ta manifestacija u organizaciji Knjižnice i u koordinaciji profesorice Mirjane Džakule popularizira znanost u najširem smislu te nastoji pobuditi interes djece i mladih za znanstvena područja. Znanstveni je utorak zamišljen kao opušteno druženje tijekom radionica, prezentacija, predavanja ili drugih oblika interaktivno-edukativnih metoda koje bi vodili odgojno-obrazovni djelatnici (učitelji ili profesori prirode, biologije, kemije, fizike, informatike, matematike, geografije, povijesti, tehničke kulture), članovi brojnih udruga, institucija ili pojedinci s područja znanosti. Kako je područje znanosti raznoliko i široko, prijavljene škole, udruge, institucije ili pojedinci bi samostalno odredili kakav oblik i način rada žele predstaviti. Također i izlagači mogu prijaviti nekoliko različitih radionica, a s obzirom na to da će biti ograničen broj izlagača, kriteriji u izboru bit će originalnost, zanimljivost i kreativnost u predstavljanju znanstvenog područja. Manifestacija je namijenjena ponajprije učenicima osnovnih i srednjih škola s područja Vinkovaca i okolnih mjesta, ali i obiteljima s djecom koji će, obogaćeni iskustvima, na zabavan i edukativan način ugodno se obiteljski družiti. Prijavljena škola, udruga, institucija ili pojedinac moći će predstaviti onoliko radionica, pokusa ili primjera koliko sami procijene da bi mogli u skladu s organizacijskim sposobnostima. Sve bi se odvijalo u dvorišnom prostoru Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci jedan utorak u svibnju, od 9.00 do 19.00 sati, a svim prijavljenim izlagačima bit će osiguran pult te materijal za radionice u skladu s financijskim planom organizatora. Svi će mentori dobiti potvrdu o sudjelovanju, a ujedno će moći uz pult izložiti i svoje radove.

Stručna predavanja

Stručna su predavanja najjednostavniji oblik prenošenja znanja zainteresiranim pojedincima. Već se dugi niz godina razni oblici stručnih predavanja organiziraju u Knjižnici. Cilj je popratiti određene važne datume i događaje, a određena događanja organizirati kao predavanja za javnost te im tako dati stručno-znanstvenu notu. Prošle su godine primjerice bila organizirana predavanja o korizmenim običajima u Slavoniji, zatim predavanje o banu Šokčeviću i sl. U 2025. godini planirano je organizirati šest takvih predavanja, i to o Vinkovcima u Vojnoj krajini (povodom rođendana bana Šokčevića), o

Cibalama (povodom Rimskih dana), o vinkovačkoj književnosti (povodom Vinkovačkih jeseni) te predavanje u vrijeme došašća o određenim božićnim običajima. Uz ta popularno-znanstvena predavanja, iduće će godine biti upriličena i dva znanstvena koja će biti usmjerena isključivo k akademskoj zajednici.

Informatičke radionice za umirovljenike

Informatičke se radionice provode dugi niz godina u Gradskoj knjižnici i čitaonici Vinkovci. Ciklus od osam radionica organizirat će se u proljeće i jesen 2025. godine. Zainteresirani će se umirovljenici tijekom 10-ak sati upoznati s računalom, internetom i pametnim telefonom te sa svim mogućnostima koje nove tehnologije pružaju, a njima će olakšati svakodnevni život ili će im biti oblik zabave. Svi će zainteresirani biti obaviješteni javnim pozivom, a u pravilu se uspostavlja i suradnja s Domom za starije i nemoćne osobe koji u taj program uključuju svoje štićenike.

Informatičke radionice za osobe s posebnim potrebama

Informatičke radionice za osobe s posebnim potrebama provodit će se u suradnji s Centrom za rehabilitaciju *Mala Terezija* Vinkovci i Udrugom TRN. Cilj je programa prije svega uključiti štićenike Centra i članove Udruge u programe Knjižnice kao svojevrsan oblik socijalizacije. Informatički će tečaj biti samo alat u ostvarenju cilja, ali će polaznici usvojiti i određena znanja te vještine koje će moći koristiti u svakodnevnom životu. Na radionicama će biti korištena i tehnologija virtualne stvarnosti koja bi trebala biti zanimljiva ciljanoj skupini jer se radi o mlađoj populaciji. Također, u suradnji s Multimedijalnim odjelom polaznici će biti uključeni u radionice 3D modeliranja i korištenja 3D pisača.

Novinarske radionice

Novinarske radionice realizirat će se u suradnji s Udrugom *Mladi protiv gladi*. Cilj je polaznicima prenijeti znanja i vještine istraživanja te pisanja tekstova određenim stilom i akademski prihvatljivim normama. Ciljana su skupina srednjoškolci s kojima Udruga

često radi. Tijekom dvaju ciklusa od pet radionica polaznici će steći znanja i vještine pretraživanja kataloga, pronalaženje izvora na određenu temu i evaluacije izvora. Poseban će naglasak biti stavljen na interpretiranje podataka i pisanje tekstova. Tako će polaznici steći vještine i znanja koja će im biti korisna u daljnjem školovanju, posebice polaznicima koji će u budućnosti studirati.

Vinkovčani u svijetu

Korisnici Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci nisu svjesni koliko je Vinkovčana postalo vrhunskim stručnjacima u raznim područjima ljudskoga znanja. Posljednjih je nekoliko mjeseci Knjižnicu posjetilo nekoliko takvih stručnjaka koji žive i rade u SAD-u, Kanadi, Južnoafričkoj Republici, Njemačkoj, Belgiji i Engleskoj. S njima se održava kontakt te je plan svake godine dovesti jednog od Vinkovčana koji živi i radi u inozemstvu kako bi predavanjem, izložbom ili predstavljanjem knjige upoznao sugrađane o svom životu, radu i uspjehu u drugim kulturama, odnosno u drugim zemljama od koje su poneke i tisućama kilometara udaljene od njihova rodnoga grada.

Radionice *Vinkovački zavičajnici*

Govoreći o lokalnim temama, treba reći kako su pomalo neplanirano nastale radionice i predavanja *Vinkovački zavičajnici* koje su se počele organizirati za potrebe srednjoškolaca, odnosno dijelom su nastave hrvatskoga jezika. Do sada su provedene radionice o Josipu i Ivanu Kozarcu, Dinoniziju Švagelju, Vladimiru Kovačiću i Vladimiru Remu, a plan je iduće godine u proljeće i jesen realizirati dva ciklusa radionica koje će obrađivati Ivu Balentovića i Ivana Vanju Radauša. Radionice se organiziraju kako bi učenici usvojili znanja, saznali podatke o uglednim Vinkovčanima koje ne mogu čuti u redovnom obrazovanju. Smisao je tih radionica i predavanja da učenici saznaju nešto novo te da ih se potakne na istraživanje zavičajnih tema. Kako Knjižnica već dugi niz godina provodi razvojni projekt Virtualne stvarnosti, od iduće je godine plan tehnologiju virtualne stvarnosti uključiti i u ovaj projekt. Cilj je na inovativan način prenijeti

srednjoškolcima znanja o zavičajnim temama. Ujedno, tako će se pokazati kako je moguće spojiti tradicionalnu tematiku s novim tehnologijama te da tehnologija treba biti ponajprije u službi edukacije i obrazovanja, a tek sekundarno zabava.

Predstavljanje Rukopisne zbirke Ivana Vanje Radauša

Govoreći o zavičajnim temama, važan segment Knjižnice u posljednjih nekoliko godina su ostavštine poznatih Vinkovčana koje se javnosti predstavljaju izložbom i popratnim, opširnim katalogom. Do sada su predstavljene tri ostavštine uglednih Vinkovčana (Josipa Kozarca, Slavka Mađera, Miroslava S. Mađera). Ove će godine javnosti biti predstavljena zbirka rukopisa i fotografija Ivana Vanje Radauša, i to izložbom plakata na kojima će biti prikazan izbor iz rukopisa i fotografija. Kao i sve prethodne ostavštine, za potrebe izložbe bit će pripremljena monografija koja će donijeti osnovne informacije o Ivanu Vanji Radaušu, Spomen-zbirci, zbirci rukopisa i fotografija, popis cjelokupne zbirke. Također, dijelom monografije bit će i katalog izložbe.

Rukopisna zbirka Ive Balentovića

Rukopisna zbirka Ive Balentovića je u Knjižnicu pristigla u rujnu 2024. godine. Radi se o daru Željka Mijakovića koji je Knjižnici poklonio svoju privatnu korespondenciju s Ivom Balentovićem. Kako bi i ona bila predstavljena javnosti, zbirka će u 2025. godini biti analizirana, stručno obrađena i zaštićena. Predstavljanje se planira za 2026. godinu.

Kućice za knjige

Kućice za knjige je projekt kojim Knjižnica nastoji svojim korisnicima pružiti lepezu kulturnih i zabavnih aktivnosti. Tom aktivnošću želimo istaknuti koliko je čitanje važno – želimo knjigu učiniti dostupnom svima. U gradu smo na pet lokacija postavili kućice za knjige u kojima se nalaze knjige koje građani mogu slobodno posuditi, pročitati te vratiti. U njima se nalazi i letak Knjižnice koji sadrži sve važne informacije o Knjižnici i o tome što sve ona nudi. Kućice su trenutačno postavljene na Trgu bana Josipa Šokčevića, na Slaviji,

Krnjašu, Lapovcima, u Mirkovcima, Vinkovačkom Novom Selu, Maloj Bosni, u četvrti Kolodvor i Vrtnom naselju. Projekt je zamišljen tako da svaka četvrt u Vinkovcima ima svoju kućicu za knjige. Plan je da sljedeće godine postavimo kućice na Borincima i Kanovcima.

NOĆ KNJIGE

Noć knjige je manifestacija pokrenuta 2012. godine kako bi se barem na jedan dan govorilo o čaroliji stvaranja i radosti čitanja knjiga. Njezin je cilj poticanje kulture čitanja i razgovora o statusu i važnosti knjige u suvremenom društvu te uvažavanje knjige kao civilizacijskog i kulturnog dosega. Povod za to pružaju nam Dan hrvatske knjige (22. travnja) i Svjetski dan knjige i autorskih prava (23. travnja). U 2025. godini održat će se četrnaesta zaredom Noć knjige u kojoj ćemo Vinkovčanima ponuditi bogat program za sve uzraste.

MJESEC HRVATSKE KNJIGE

Mjesec hrvatske knjige je tradicionalna nacionalna manifestacija koja uspješno promiče knjigu kao kulturno dobro i čitanje kao društvenu vrijednost. Svake se godine održava pod određenim motom koji bude poznat prije samoga početka, tako da se program slaže čim bude objavljen Poziv za prijave. Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci tiskat će programski letak Mjeseca hrvatske knjige koji će sadržavati program svih događanja za sve dobne skupine.

RIMSKI DANI

Rimski dani su primjer manifestacije koja predstavlja izvrstan prikaz povijesti i utjecaja Rima na područje Vinkovaca. Deseti Rimski dani održat će se u lipnju, a naša će se Knjižnica, kao i svake godine, uključiti u njihovo obilježavanje radionicama za djecu kojima ćemo ih vratiti u doba Colonie Aurelie Cibalae. Održat će se dvije radionice za predškolce i školarce na temu *Moda i nakit Rimljana*.

LJETO U KNJIŽNICI

U sklopu Ljeta u Knjižnici organizirat ćemo ciklus radionica kojima će biti obuhvaćeni predškolci i školarci. Svrha je kreativno i poticajno provođenja slobodnog vremena za vrijeme školskih praznika. Ciklus obuhvaća radionice od 90 minuta dva puta tjedno. Ponedjeljkom su radionice *Mirisi ljeta* - namijenjene predškolcima, a srijedom *Deset tragova u nepoznato* namijenjene školarcima. Radionice će se odvijati tijekom srpnja i kolovoza.

Ljeto na Multimedijalnom odjelu namijenjeno je održavanju turnira iz videoigara *FC 25* i *Fortnite*. *FC 25* je najpoznatija videoigra simulacije nogometa, a turnir iz iste održat će se na *Sony PlayStation 5* konzolama. Predviđeno trajanje turnira je 1-2 dana (ovisno o broju sudionika). Za troje najboljih na odigranom turniru predviđene su nagrade u obliku Nadopune lisnice za *PlayStation Store*.

Fortnite je *online multiplayer igra* u kojoj se igrači bore jedni protiv drugih, a cilj je ostati zadnji preživjeli u virtualnom svijetu. Turnir će se održati na računalima i *Sony PlayStation 5* konzolama, a bit će ekipnog karaktera, odnosno sudionici će igrati u ekipama od 3 ili 4 osobe. Za tri najbolje ekipe na odigranom turniru predviđene su nagrade u obliku Nadopune lisnice za *PlayStation Store*.

Ljetno kino u Knjižnici - u ljetnim mjesecima posebnu pažnju posvećujemo provođenju slobodnog vremena djece i mladih u Knjižnici. Prethodnih je godina praksa pokazala kako su filmske projekcije bile među najposjećenijim događajima. U 2025. godini, tijekom srpnja i kolovoza, svakog petka u večernjim satima bit će prikazan jedan film. U planu je prikazati osam filmova.

VINKOVAČKE JESENI

Kao i svake godine Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci uključit će se u obilježavanje tog važnog kulturnog događaja. Postavit ćemo prigodnu izložbu knjižnične građe koja će se moći pogledati u rujnu. Već tradicionalno dr. sc. Anica Bilić, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju i upraviteljica Centra za znanstveni rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Vinkovcima, održat će popularno-znanstveno predavanje. Kako bismo mlade naraštaje upoznali s tradicijom i kulturom Vinkovaca, na Dječjem odjelu održat ćemo radionice za djecu na temu Vinkovačkih jeseni.

5. Literarni nagradni natječaj *Male vinkovačke jeseni* – Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci bila je 1970. godine začetnik i organizator prvih Dječjih vinkovačkih jeseni te su one postale sastavnim dijelom Vinkovačkih jeseni – međunarodne smotre folkloru i kulturnih običaja. Razmišljajući o kulturnoj baštini, nameće se i pitanje: smijemo li od mladih očekivati da u budućnosti njeguju i prenose kulturnu baštinu ako ih u tome ne poučimo, ako im ne damo priliku da o njoj pišu i govore, da je predstavljaju? Poticanje takve vrste stvaralaštva kod mladih ljudi zalog je za budućnost i nove generacije, ali i jasan pokazatelj brige da zavičajnu baštinu ne ostavljamo samo na usmenoj predaji. Natječaj se objavljuje za literarni rad (kratka priča, esej, poezija) na temu *Zavičaj*. Bit će otvoren od 10. veljače do 23. svibnja 2025. godine i provest će se u dvjema kategorijama: stariji osnovnoškolci i srednjoškolci. Prva tri najbolje ocijenjena rada u objema kategorijama, prema izboru Prosudbene komisije, bit će nagrađena. Nagrade se sastoje od prigodnih poklona i nagradnog putovanja. Pobjednicima će se dodijeliti: Zahvalnica/Priznanje Dječjih vinkovačkih jeseni i prigodni pokloni u novčanoj vrijednosti. Posebna nagrada za sve nagrađene, kao i za njihovu pratnju (mentor, roditelj), dvodnevni je boravak u Vinkovcima na manifestaciji Dječje vinkovačke jeseni 13. i 14. rujna 2025. godine. U prethodne četiri godine iskazan je veliki interes za taj natječaj (svake godine pristigne više od sto radova iz svih županija RH), a njegovu važnost prepoznalo je i Ministarstvo kulture i medija, Grad i Županija. U 2025. godini svečanu dodjelu nagrada popratit će i promocija Zbornika nagrađenih radova tijekom proteklih pet godina.

ADVENT U KNJIŽNICI

U Gradskoj knjižnici i čitaonici Vinkovci održat će se kreativne radionice izrade adventskih vijenaca i božićnih ukrasa. Na blagdan svetoga Nikole, 6. prosinca, u suradnji s osnovnim školama bit će izvedena božićna predstava. Održat će se i dvije radionice u suradnji s Gimnazijom Matije Antuna Reljkovića Vinkovci, koje će imati humanitarni karakter. Kao i svake godine, na blagdan svete Lucije, 13. prosinca, u Knjižnici će se sijati pšenica. Realizirat će se i ciklus radionica za šolarce tijekom zimskih praznika, a u svrhu provođenja slobodnog vremena u Knjižnici. Radionice će se održavati dvaput tjedno po dva sata. Tematski će biti vezane uz različite oblike kreativnog izražavanja.

IZLOŽBENA DJELATNOST

Novi i veći prostor Knjižnice proširit će i promijeniti koncepciju dosadašnje izložbene djelatnosti. Prizemlje Knjižnice zamišljeno je kao glavni izložbeni prostor u kojem će nekoliko puta godišnje biti postavljena velika izložba od minimalno mjesec dana. Svaki odjel u Knjižnici imat će svoj izložbeni prostor koji će koristiti za promociju pismenosti, knjiga i čitanja te obilježavanje pojedinih akcija i manifestacija primjerenih korisnicima toga odjela. Dobrodošle su i gostujuće izložbe koje postavljaju odgojitelji, učitelji i profesori, a primjer su povezanosti Knjižnice i odgojno-obrazovnih ustanova. Takvim vidom suradnje škole i vrtići prezentiraju svoj rad koji postaje vidljiv i izvan zidova njihovih ustanova.

SURADNJA

Cilj je suradnji Knjižnicu predstaviti izvan njezinih zidova, pokazati široj skupini ljudi što sve pruža i potencijalne korisnike na različite načine privući da postanu njezini aktivni članovi. Nastavit ćemo dugogodišnju suradnju sa svim gradskim, privatnim i vjerskim vrtićima na području grada i županije, sa školskim knjižničarima, učiteljima, nastavnicima i profesorima osnovnih i srednjih škola, s kulturnim ustanovama i udrugama Vinkovaca, Gradom Vinkovcima, Vukovarsko-srijemskom županijom, općinama, Ministarstvom kulture i medija Republike Hrvatske, Ministarstvom znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, Agencijom za odgoj i obrazovanje, Hrvatskim knjižničarskim društvom, Društvom knjižničara Slavonije, Baranje i Srijema te Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom u Zagrebu.

ZAKLJUČAK

Plan i program rada Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci za 2025. godinu sadrži detaljan opis planiranog rada, aktivnosti, programa i projekata koji su pred nama. Prema Strateškom planu razvoja Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci od 2024. do 2028. godine, Knjižnica nastavlja biti kulturno, obrazovno, informacijsko i društveno središte zajednice te mjesto promicanja tolerancije i multikulturalnosti jednako dostupno svima.

Gradska knjižnica i
čitaonica **Vinkovci**

Ulica kralja Zvonimira 9, 32 100 Vinkovci
T.: +385 32 616 420, E: knjiznica@gkvk.hr, www.gkvk.hr
OIB: 67043571709 | MB: 03366090 | IBAN: HR7223900011101098343

Prilog: Financijski plan Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci za 2025. godinu

Ravnateljica:

Vedrana Lugić, knjiž. i prof.

